

MUHAMAT KANUNUNUN ALTINCI MADDESİYLE 12 NCI MADDESİ SON FIKRASININ TADİLİNE VE MEZKÜR KANUNUN BAZI MEVADDINI MUDEL KANUNUN DÖRDÜNCÜ MADDESİNİN İLGASIYLA YENİ BİR MADDE İKÂMESİNE DAİR 1/121 NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE KAYSERİ MEBUSU HASAN FERİT VE MARDİN MEBUSU İRFAN FERİT BEYLERİN, HUKUK USULÜ MUHALEMELERİ KANUNUNUN 61 NCI MADDESİNİN TADİLİ HAKKINDA 2/38 NUMARALI TEKLİFİ KANUNİSİ VE ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATASI

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

23 . 2 . 1928

Muamelât Müdüriyeti

6/945

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

3 Nisan 1340 tarih ve 460 numaralı Avukatlık Kanununun altıncı maddesiyle on ikinci maddesinin son fıkrası ve 6 Kânunusani 1926 tarih ve 708 numaralı kanunun dördüncü maddesinin ilgasıyla yeni bir madde kanuniye ikamesine dair Adliye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 19 Şubat 1928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı Mucibe Sureti

Mahkemeler huzurunda hukuku nâsın mukadderatı ellerine tevdi olunan avukat ve dava vekillerinin kanunen haiz oldukları temyiz azalığına kadar irtika gibi hukuka mukabil kendilerine birtakım vazai tahmiliyle bunun kontrolü bir zarureti hukukiye ve mantıkiyle olmasına ve esasen bu husus 6 Kânunusani 1926 tarih ve 708 numaralı kanunun 4 nci maddesinde kabul edilmiş bulunmasına göre bu esasın ikmâli ve Nisan 1340 tarihli Avukatlık Kanununun 12 nci maddesinin son fıkrası cinayet mahkemelerinin asliye mahkemeleri fevkinde bir derece olarak kabul edildikleri zamanın teşkilâtına nazaran tanzim edilmiş ve halen ağır ceza davalarını rüyetle mükellef mahkemeler, teşkilâtı adliye itibariyle asliye mahkemelerinin bir dairesinden ibaret olup bidayeten ittihazi karar eden mahkemenin aynı zamanda ağır ceza davalarını da rüyete salâhiyettar olması halinde tetkikatı itirazıye icrası imkânsız bir hal almış olduğundan mezkûr fıkranın bugünkü teşkilât ile münasip bir tarzda ifragı ve bidayeten karar ittihaz eden mahkeme mukarreratının itirazen tetki-

kine o mahalde ağır ceza davalarını rüyetle mükellef ayrı bir mahkeme varsa o mahkemenin yoksa mezkûr davaları rüyetle mükellef en yakın asliye mahkemesinin salâhiyettar kılınması muvafık görülmüş ve 6 Kânunusani 1926 tarih ve 708 numaralı Kanunun dördüncü maddesi tay ve her üç hüküm tevhit edilerek yeni madde kanuniye o suretle kaleme alınmıştır. Avukat vesair alakadarların diğer bir mıntikai kazaiyedeki mahkemeye bizzat gidip gelmeleri külfeti mucip ve maslahatın istilzam ettiği sürata nazaran da gayri müfit görüldüğünden aynı zamanda tetkikatı itiraziyede bulunacak olan mahkemeye evrak üzerine tetkikat icrası salâhiyeti verilmiştir.

Riyaseti Celileye

Mümtaz bir mesleki mahsus olan avukatlığın icrası birtakım kuyut ve şurutu kanuniyeye tabidir. Nitekim Avukat Kanunu ahkâmına tevfiқан teşekkül eden barolara dahil olmayanların avukatlık yapmaları ve mahakimin onları kabul etmeleri memnurdur. Hukuk Muhakemelerinin 61 nci maddesinin «Vekili baroda resmen mukayyet bulunan avukatlardan ve baro teşekkül etmeyen yerlerde en aşağı üç dava vekili varsa, bunlardan intihap edilmek lâzımdır» diye muharrer olan birinci fıkrası da sarahati maruzayı müeyyettir. Halbuki aynı maddenin «şu kadar ki şifahi usulü muhakemeye tabi olan işlerde bu kaide cari değildir» diye muharrer olan üçüncü fıkrası bu sarahatla gayri kabili telif değildir. O kadar ki bu fıkranın idamesi halinde şifahi usulü muhakeme cari olan sulh mahkemelerinde ve kanunun şifahi usulü muhakeme icrasını tasrih eylediği ahvalde asliye mahkemelerinde avukatlık şeraitini cami olmayan kimselerin icrayı vekâlet etmelerine cevaz verilmek lâzımdır. Böyle bir cevazın tevhit edeceği mezahir müstağniî arz ve beyandır. Binaberin mezkûr altmış birinci maddenin marelarz üçüncü fıkrasının tayyî suretiyle berveçhizir tadilini teklif eyleriz.

Kayseri Mebusu
Hasan Ferit

Mardin Mebusu
İrfan Ferit

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Adliye Encümeni
36 Karar Numarası
Esas Numarası

11.3.1928

Adliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Avukatlık Kanununun altıncı maddesiyle on ikinci maddesinin son fıkrasını muaddil 6.1.1926 tarih ve 708 numaralı Kanunun dördüncü maddesinin ilgasıyla yerine yeni bir madde kanuniye ikamesine dair Adliye Vekâletince tanzim edilen kanun lâyihası ve esbabı mucibesi Başvekâletin 23.2.1928 tarih ve 6/945 numaralı tezkeresiyle Adliye Encümenine tevdi ve tahluku görülmesi itibariyle Kayseri Mebusu Hasan Ferit ve Mardin Mebusu İrfan Ferit Beyler tarafından Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun altmış birinci maddesini muaddil teklifi kanuni lâyihası ile birlikte Adliye Vekili Mahmut Esat Beyefendi hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Avukat ve dava vekillerinin ifa ettikleri vazife- nin ehemmiyetine ve kanunen Mahkemei Temyiz azalığına tayin edilebilmek salâhiyeti bahşedilmek suretiyle haiz buldukları hukuka mukabil vazaifi meslekiyelerini lâyikiyle murakabe etmek bir zarureti mantığına olmasına göre haklarında şikâyet vukubulan avukat ve dava vekilleri haklarında baro olan yerlerde Meclisi İnzibatın ittihaz edeceği mukarreratı mahallin müddeiumumisine tevdi ve müddeiumumilerin de sureti mutlakada işbu mukarrerat aleyhine müddeti muayyene zarfında itiraz haklarının olmasının kabul edilmesi ve baro olmayan yerlerde Avukatlık Kanunundaki mücazâtı intihabiyeyi resen veya şikâyetçinin müracaatı üzerine asliye mahkemelerinde dava ikamesine müddeiumumilerin salâhiyattar olması ve halihazırda ağır ceza mahkemeleri de mahkemeyi asliye adadında bulunmasından itirazatı vakianın bir mahalde ağır ceza işlerini rüyet eden ayrı bir mahkeme varsa orada, bulunmadığı takdirde bu işleri gören en yakın asliye mahkemesinde tetkiki lâzım geleceğine mütedair Adliye Vekâletince tanzim edilen madde kanuniye lâyihası musip görüldüğü gibi mumaileyhima Hasan Ferit ve İrfan Ferit Beylerin teklifi kanunileri de şifahî usulü muhakeme cari olan sulh mahkemelerinde herkesin bilâkayt ve şart vekâlet edememelerini teminen Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinin tadiline müteallik olmakla bu teklifte esas itibariyle şayani kabul görülmüş ve ancak Avukatlık Kanununa bu yolda bir mad-

de ilâvesi daha münasip olacağı mülâhaza edilmiştir. Lâyihanın birinci maddesinde müddeiumuminin bilcümle Barolar Meclis İnzibatı mukarreratına karşı bir hafta zarfında haiz oldukları itiraz hakkının istimali için mukarreratın bir hafta içinde müddeiumumiliklere tevdi kılınacağı daha vazih olarak tertip ve mahkûm avukatlara ihtardan maada mücazâtı inzibahiye aleyhine itiraz edebilmeleri için haklarında ittihaz olunan kararın usul dairesinde tebliği lâzimedden olduğundan bu tebligatın müddeiumumiler marifetiyle icra edileceği tasrih edilerek birinci maddede bu yolda tadilat icra kılınmıştır. Bu lâyiha ile hükmü ilga edilen kanun maddelerinden bâhis olan ikinci madde tayyedilerek bu husus kanunun unvanı ile temin edilmiştir.

Salifüzzikr Hasan Ferit ve İrfan Ferit Beylerin teklifleri tespit edilen şekil dairesinde ikinci madde olarak lâyihaya derc olunmuş ve filhakika sulh mahkemelerinde icrayı vekâletin her türlü kayıttan arî olarak serbest bırakılması maslahaten muvafık olmadığına ve şu kadar ki bazı duavii cezaiyede ashabının vekâlet işini sanat ittihaz etmemiş olan ve aynı yerde ikamet eden akraba ve ehibbasını tevkil edebilmeleri de tecviz kılınmıştır.

Gerek Avukatlık Kanununun hini neşrinde barolarda yapılan tasfiyede ve gerekse barolar Meclis İnzibatı tarafından verilen kararla icrayı vekâletten menedilenlerin hiçbir surette vekâletleri caiz olmayacağı maddede tasrih olunmuştur.

Ehemmiyeti müstağni izah olan işbu lâyihanın tadilatı vakta dairesinde kabulüne encümence ittifakla karar verilmiş olmakla Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Manisa	Kocaeli
Mustafa Fevzi	Selâhaddin
Aza	Aza
Mardin	Balikesir
İrfan Ferit	Sadık
Aza	Aza
Bursa	Edirne
Senih	Hasan Hayri
Aza	Aza
Kayseri	Kocaeli
Hasan Ferit	Ragıp
Aza	Aza
Konya	Manisa
Musa Kâzım	Kemal

Aza	Aza
Muğla	Balıkesir
Ali Nazmi	Osman Niyazi
Aza	Aza
Sinop	Antalya
Mehmet Nazif	Ahmet Saki

Hükümetin Teklifi

3 Nisan 1340 Tarih ve 460 Numaralı Kanunun 6 ncı Maddesiyle 12 nci Maddesi Son Fıkrası ve 6 Kânunusani 1926 Tarih ve 708 Numaralı Kanunun 4 ncü Maddesinin İlgasiyle Yeni Bir Maddei Kanuniye İkamesine Dair Kanun Lâyihası

1. Baro Meclisi İnzibatı şikâyete mebnî veya resen veya mahallin müddeiumumisinin talebi üzerine beşinci maddedeki mücazâtı intibahiyeyi tertip eder. Baronun, talep ve şikâyet tarihinden itibaren on beş gün zarfında bir karar vermesi mecburidir. Bu müddet zarfında bir karar verilmediği takdirde şikâyetçinin müracaatı üzerine veya resen müddeiumumi aynı talebi mahkemeye dermeyan edebilir.

Mücazâtı intibahiyeye veya tayini muameleye lüzum olmadığına dair baroca ittihaz olunan kararlar müddeiumumilikçe ve yalnız mücazâtı inzibatiyeye mütedair olanlar dahi mahkûm avukata bir hafta zarfında tebliğ olunacaktır.

Kararın tarihi tebliğinden itibaren bir hafta zarfında müddeiumumi her türlü mukarrerat aleyhine ve mahkûm avukat ise ihtardan maada mukarrerat aleyhine kezalik bir hafta zarfında itiraz edebilir.

Baro olmayan yerlerde inzibat mesleğinin temini ve indelhace beşinci maddede mezkûr mücazâtı intibahiye tertibi mahalli müddeiumumilerinin sebke-decek talepleriyle asliye mevaddını rüyet eden mahkemeye aittir. Gerek barolar tarafından ve gerek baro olmayan yerlerde asliye mevaddını rüyet eden mahkeme tarafından verilen mukarrerat üzerine tetkikatı itiraziye icrası o mahalde ağır ceza davalarını rüyet eden ayrı bir mahkeme varsa o mahkemeye yoksa mezkûr davaları rüyetle mükellef en yakın asliye mahkemesine mevduudur. Mahkeme baronun ve diğer alâkadarların müdafaa ve izahlarını tahriren beyan etmeleri zımmında kendilerine derhal münasip bir mehil ve bu müddetin mürurundan itibaren beş gün zarfında evrak üzerine kararını ita eder. Bu karar katidir.

2. 3 Nisan 1340 tarih ve 460 numaralı Kanunun altıncı maddesiyle 12 nci maddesinin son fıkrası

sı ve 6 Kânunusani 1926 tarihli ve 708 numaralı Kanunun dördüncü maddesi mülğadır.

3. İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

4. İşbu kanun hükümlerinin icrasına Adliye Vekili memurdur.

19 Şubat 1928

Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Müdafaa-i Milliyeye Vekili	Dahiliye Vekili
Mustafa Abdülhalik	Şükrü Kaya
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Doktor Tevfik Rüştü	Saraçoğlu Şükrü
Maarif Vekili	Nafia Vekili
Mustafa Necati	Behiç
	Sihhiye ve Muaveneti
İktisat Vekili	İçtimaiye Vekili
Mustafa Rahmi	Doktor Refik

Kayseri Mebusu Hasan Ferit ve Mardin Mebusu İrfan Ferit Beylerin Teklifi

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Altmış Birinci Maddesini Muaddil Kanun Lâyihası

Madde 1. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

Vekil, baroda resmen mukayyet bulunan avukatlardan ve baro teşekkül etmeyen yerlerde en aşağı üç dava vekili varsa bunlardan intihap edilmek lâzımdır.

Birinci fıkraya mucibince avukat veya dava vekili olmayan vekili müvekkili namına esnayı muhakemede hazır olsa bile muhakeme gıyaben icra olunarak hüküm verilir.

Baro teşekkül etmeyen ve birinci fıkraya veçhile dava vekili bulunmayan mahallerde herkes dilediği kimseyi tevkil edebilir.

Madde 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren muteberdir.

Madde 3. — İşbu kanun icrasına Adliye Vekili memurdur.

Kayseri Mebusu	Mardin Mebusu
Hasan Ferit	İrfan Ferit

Adliye Encümeninin Tadili

Avukatlık Kanununun 6 ncı Maddesiyle 12 nci Maddesi Son Fıkrası ve Onu Muaddil Olan 6.1.1926 Tarih ve 708 Numaralı Kanunun Dördüncü Maddesi Makamına Kaim Olmak Üzere Kanun

Madde 1. — Baro Meclisi İnzibatı şikâyete mebnî veya resen veya mahalli müddeiumumisinin talebi

üzerine Avukatlık Kanununun beşinci maddesindeki mücazâtı intibahiyeyi tertip eder.

Meclisi inzibatın, talep ve şikâyet tarihinden itibaren bir ay zarfında bir karar vermesi mecburidir. Bu müddet zarfında bir karar verilmediği takdirde şikâyetçinin müracaat üzerine veya resen müddei umumî aynı talebi mahkemeye dermeyan edebilir.

Baro Meclisi inzibatınca ittihaz olunan kararlar bir hafta zarfında müddei umumîye tevdi olunur. Bunlardan mücazâtı intibahiyeye mütedair olanları müddei umumîlik tarafından bir hafta zarfında mahkûm avukata tebliğ olunur. Tarihi tebliğden itibaren bir hafta zarfında müddei umumî her türlü mukarrerat aleyhine ve mahkûm avukat tarihi tebliğden itibaren bir hafta zarfında ihtardan maada mukarreratı aleyhine itiraz edebilir. Baro olmayan yerlerde inzibat mesleğinin temini ve indelhace beşinci maddede mezkûr mücazâtı intibahiyenin tertibi mahalli müddei umumîlerinin sebkedecek talepleriyle asliye mevaddını rüyet eden mahkemeye aitti. Gerek barolar tarafından ve gerek baro olmayan yerlerde asliye mevaddını rüyet eden mahkeme tarafından verilen mukar-

rerat üzerine tetkikatı itiraziye icrası o mahalde ağır ceza davalarını rüyet eden ayrı bir mahkeme varsa o mahkemeye, yoksa mezkûr davaları rüyetle mükellef en yakın asliye mahkemesine mevdudur. Mahkeme baronun ve diğer alâkadarların müdafaa ve izahlarını tahriren beyan etmeleri zımmında kendilerine derhal münasip bir mehil tayin ve bu müddetin mürurundan itibaren beş gün zarfında evrak üzerine kararını ita eder. Bu karar katidir.

Madde 2. — Baro olan mahallerde avukatlar sulh mahkemelerinde icrayı vekâlet edecekleri gibi tarafeynin buldukları kariye ve kasabada mukim olup da vekâleti sanat ittihaz etmemiş olan akraba ve ehibası da bilaücret vekâlet edebilirler. Baro olmayan yerlerde bunlardan maada dava vekilleri dahi ifayı vekâlet edebilirler. Ancak avukatlıktan men edilenler hiçbir vechile vekâlet edemezler.

Madde 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

Madde 4. — İşbu kanun hükmünün icrasına Adliye Vekili memurdur.

